

UO I OBLJETNICE

AUSTRIJSKI DER STANDARD O BLEIBURGU

'Instrumentalizacija od strane hrvatskih desni ara sigurno je otežala pokušaj da se u prvi plan stavi injenice'
 AUTOR: Jutarnji.hr OBJAVLJENO: 14.05.2020. u 14:52

Uo i obilježavanja obljetnice Bleiburga, austrijski Der Standard piše o "masovnim ubojstvima 1945. koja su posva ala jugoisto ne Europljane" i strahu od rehabilitacije ustaštva.

„Mnogi se boje da bi ta komemoracija mogla biti instrumentalizirana za rehabilitaciju fašisti ke, ustaške države NDH“ – tako dopisnica austrijskog lista s podru ja jugoisto ne Europe Adelheid Wöfl odmah na po etku svog teksta opisuje ono što najviše mu i kriti are najavljene mise zadušnice koju bi 16.5. u sarajevskoj katedrali trebao služiti kardinal Vinko Pulji . Oni se protive održavanju mise, piše Deutsche Welle.

Zbog pandemije koronavirusa planirani skup u Bleiburgu ovoga se puta ne može održati. Umjesto toga, Katoli ka crkva u Hrvatskoj i hrvatski parlament (kao pokrovitelj Bleiburga, nap. red.) organiziraju komemoraciju na zagreba kom groblju Mirogoj i u sarajevskoj katedrali, piše be ki list.

„Debata prije svega pokazuje koliko je u Hrvatskoj i BiH polarizirano i politizirano obilježavanje nekih povijesnih doga aja. Dok hrvatski nacionalisti ve godinama komemoraciju masovnog nasilja od strane partizana koriste kako bi njegovali nacionalisti ki diskurs žrtve, neke druge politi ke snage odbijaju priznati te zlo ine i mogu nost da se prisjeti žrtava“, piše dopisnica austrijskog lista. I dodaje kako to sve ima veze s injenicom da je tijekom „komunisti kog režima u Jugoslaviji“ bilo zabranjeno govoriti o zlo inima partizana.

„Bio je to masakr koji se dogodio bez ikakvog sudskog postupka, masovno ubojstvo najmanje 60.000 hrvatskih i slovenskih vojnika u paravojnika, s kojima su bježali i civili i Kozaci“, prenosi Der Standard citat iz najnovije knjige povjesni ara Olivera Jensa Schmitta, koji se specijalizirao za podru je jugoistoka Europe.

„Instrumentalizacija od strane hrvatskih desni ara sigurno je otežala pokušaj da se u prvi plan stavi injenice“, piše novinarka „Der Standarda“. Ona napominje kako se s hrvatske strane komemoraciju u Bleiburgu inscenira kao ciljano masovno ubojstvo protiv „hrvatskog naroda" i pojašnjava da to ne odgovara istini, ne samo zato što su žrtve masovnih ubojstava bili i brojni Srbi i drugi, ve i zbog toga što se radilo o politi kim, a ne „etni kim neprijateljima".

Ponajprije vojnici, ali i civili...

Austrijski dnevnik napominje da su 1945. partizani ubijali Hrvate, ali i Slovence, Srbe, Crnogorce, Talijane, pa i Austrijance. Mnogi od njih su bili vojnici, nejasno je i neistraženo koliko je tih vojnika prije

toga po inilo zlo ine tijekom fašisti kog režima, napominje Wöfl: „...ali sigurno je da su me u žrtvama bili i civili, koji su u smjeru Koruške pobjegli iz straha od nasilja od strane novog režima.

Schmitt u svojoj knjizi podsje a na to da su se u Titovoj Jugoslaviji u mjesecima nakon kraja Drugog svjetskog rata „dogodili brojni masakri nad politi kim i ideološkim protivnicima“, njih su komunisti ozna avali „klasnim neprijateljima“. Spominje i brojku od 70.000 pogubljenih osoba nakon brzopoteznih sudskih procesa, ali i zaklju ak da je teško rekonstruirati stvarni broj ubojstava: „Ubojstva su se dogodila s Titovim znanjem i odobravanjem. (...) I nisu na meti bili samo ustaše, etnici, slovenski domobrani i lanovi njihovih obitelji, ve i pripadnici gra anske klase i neslavenskih etni kih skupina, Nijemci, Albanci, Talijani“, piše Schmitt.

Strah od rehabilitacije ustaštva

„Der Standard“ piše kako se u debati oko održavanja mise u Sarajevu uglavnom uop e ne radi o zlo inima iz 1945., ve da je fokus na ustašama i njihovim zlo inima – i prenosi reakciju, kako se navodi, „nacionalisti ke bošnja ke stranke SDA“ koja je poru ila kako je o ito da misa u Sarajevu nije namijenjena nedužnim žrtvama ve da služi rehabilitaciji ustaštva.

Istina je da se u Bleiburgu sve do prošle godine moglo vidjeti posjetitelje komemoracije koji nose ustaška obilježja i koji su pokazivali fašisti ki pozdrav, piše austrijski list – i podsje a da se nakon usvajanja brojnih mjera od strane vlasti te zemlje broj provokacija smanjio: „Ali zbog instrumentalizacije komemoracije u godinama prije toga, Katoli ka crkva u Austriji je odbila dati dozvolu za održavanje mise.“

„Nejasno je žele li kardinal Pulji i sudionici mise u Sarajevu stvarno rehabilitirati fašisti ku NDH, kao što im se predbacuje. U svakom slu aju tu misu u Sarajevu prati velika doza nepovjerenja“, piše dopisnica „Der Standarda“. Dodaje kako je jedan od lanova Predsjedništva BiH, Željko Komšić osudio najavljenju misu i od Pulji a zatražio da se pomoli i za duše žrtava ustaških zlo inaca.

Istraživanje u Sloveniji

Masovna ubojstva neposredno nakon Drugog svjetskog rata je detaljnije istražio i slovenski povjesni ar Mitja Ferenc, i to „neovisno o današnjoj politi koj instrumentalizaciji“, kako piše „Der Stadard“: „Tek nakon neovisnosti Slovenije i uspostave liberalne demokratske pravne države moglo se otvoreno pri ati o zlo inima i istražiti stotine masovnih grobnica u Sloveniji. Su enja nije bilo, partizani i novi režim pod Titom s jedne strane se htio osvetiti zbog ranije po injenih zlo ina, prvenstveno ustaških, a s druge strane su htjeli etablirati mo .“

Der Stadard prenosi podatke iz jednog britanskog izvještaja po kojem su britanske trupe izme u 18. i 31.5.1945. predale jugoslavenskoj vojsci 12.196 Hrvata, 8.263 Slovenaca, 5.480 Srba i 400 Crnogoraca. Ferenc piše da je postojala naredba po kojoj su svi Jugoslaveni koji su bili kolaboracionisti njema kih trupa trebali biti isporu eni Titovim partizanima. I da su onda na putu natrag prema Hrvatskoj po injene masovne egzekucije. „Hrvati su marširali iza srpskih paravojskih snaga i crnogorskih etnika, u posljednjem redu su bili slovenski domobrani, oko 10.000 ljudi, i slijedili su ih civili“, piše Ferenc.

Tajna služba OZNA

Sude i po Ferencu, po initelji su (u slu aju ubijenih Hrvata, Srba i Crnogoraca) bili pripadnici jugoslavenske vojske – oni su izveli masovne egzekucije. Slovence su, tvrdi on, a prenosi austrijski list, ubijali prvenstveno pripadnici jugoslavenske tajne službe OZNA-e i Korpusa narodne obrane Jugoslavije (KNOJ). „Sve se to dogodilo po naredbi koja je stigla iz najviših politi kih krugova. U to vrijeme je bilo nemogu e da se nekoliko tisu a ljudi ubije u roku od samo nekoliko dana, a da za to nema podrške elnih politi ara i vojnih zapovjednika“, piše Ferenc. I dodaje kako je brutalno postupanje prema ratnim zarobljenicima bez ikakve sumnje bilo plod onoga što se dogodilo tijekom rata: „Okupacija, kolaboracija i gra anski rat, ali i tendencija pobjednika da se obra unaju s protivnicima.“ Stvarni broj žrtava vjerojatno se nikada ne e saznati, smatra Ferenc. Zbog toga se njime lako može i manipulirati, a to je po Ferencu razlog kompliciranog odnosa prema prošlosti.

„Bez obzira na to ni u Hrvatskoj ni u BiH a ni u Srbiji do danas se nije uspjelo na primjeren na in prisjetiti velikog nasilja nakon Drugog svjetskog rata bez nacionalisti kih tonova. Do danas se nije uspjelo ni prona i adekvatno zajedni ko mjesto sje anja na primjer u Sloveniji, gdje su se i dogodila masovna ubojstva“, zaklju uje „Der Standard“, a prenosi [Deutsche Welle](#).